

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Рисунок»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «4» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Рисунок
Викладач	Корпанюк Василь Васильович
Контактний телефон Викладача	+38 0968752758
Е-mail викладача	vasyl.korpaniuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн / онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Понеділок, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент «Рисунок» є обов'язковою дисципліною циклу професійної підготовки фахівців IV рівня акредитації «магістр» за спеціальністю 014. 12 - Середня освіта. "Образотворче мистецтво". Він є своєрідним та незамінним засобом навчальної діяльності педагога, засобом наочної демонстрації, який сприяє пізнанню сутності зображуваного, розкриттю його характерних рис і закономірностей; сприяє розвитку в учнів спостережливості, логічного, образного мислення та слугує джерелом образотворчих знань.</p>	
<p>Мета курсу - ознайомити студентів з особливостями педагогічного малюнку як дієвого засобу наочного навчання, пізнання його суті та ролі у викладанні образотворчого мистецтва; опанувати специфіку виконання малюнку в загальноосвітній школі.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних та практичних основ курсу «Рисунок»; - формування у студентів здатності до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в галузі; - розвиток вміння виконувати малюнку різноманітними художніми матеріалами на різноманітних поверхнях у процесі навчально-виховної та позакласної роботи з використанням сучасних технологій навчання зі спеціальності. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – завдання рисунку; – роль рисунку у формуванні графічних знань та умінь школярів, підвищенні рівня інтересу до образотворчого мистецтва, мистецької діяльності; – матеріали та інструменти, необхідні для виконання рисунку; – технічні особливості виконання робіт; – методичну послідовність виконання рисунку; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконувати рисунок різними матеріалами на різноманітних поверхнях; – пояснити сутність зображуваного та поетапність його виконання на основі попереднього спостереження зображуваного та акцентуванні уваги на основних деталях; – дотримуватись плановості та послідовності при виконанні рисунку; – конкретизувати основне та вторинне, загострюючи увагу учнів на потрібних акцентах; – враховувати вікову категорію учнів при поясненні поетапності виконання малюнка; – коректно виправляти помилки у роботах школярів; – володіти методичними прийомами, необхідними для виконання та аналізу рисунку; – формувати в учнів практичні навички самостійної роботи. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі образотворчої та освітньої діяльності, які вимагають достатнього інтелектуального потенціалу, а також поглибленого рівня знань та вмінь інноваційного характеру.

Загальні компетентності.

ЗК 5. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення, наявність стійкого світогляду та наполегливість у досягненні мети; здатність оцінювати та забезпечувати якість професійної діяльності, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ЗК 7. Готовність на основі самопізнання формувати власний індивідуальний стиль науково-педагогічної та художньо-творчої діяльності та професійного спілкування, здатність до самовдосконалення та самовиховання.

ЗК 9. Розуміння та сприйняття етичних принципів. Дотримання норм професійної етики.

Фахові компетентності

ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.

ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

ФК 9. Здатність до творчості за законами краси, образного сприйняття та аналізу навколишнього; самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.

ФК 10. Здатність відображати статичні та динамічні моделі у тримірних композиціях із застосуванням традиційних і нетрадиційних матеріалів, у різноманітних жанрах; здатність до використання практичних навичок гармонійного композиційного розміщення зображення, конструктивної побудови форми у просторі.

ФК 11. Здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виконання творів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну; здатність використовувати базові навички комп'ютерного проектування та комп'ютерної графіки.

Програмні результати навчання

ПРН 7. Досконале володіння засобами художньої виразності, різноманітними графічними та живописними техніками, вмінням їх використовувати в створенні художнього образу.

ПРН 10. Уміння здійснювати відбір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів та їх виховання.

ПРН 11. Уміння здійснювати моніторинг навчальних досягнень суб'єктів навчання; розробляти різні типи навчальних завдань, відповідних результатам моніторингу.

ПРН 12. Уміння залучати педагогічні технології у навчально-виховний процес; планувати та реалізовувати уроки та навчальні заняття відповідно до обраної технології навчання.

ПРН 13. Уміння підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, студентів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях; вести облік результатів контролю знань, вмінь та навичок.

ПРН 14. Здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ і процесів.

ПРН 15. Критичний аналіз та оцінка сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	3		
Практична робота	27		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 «Середня освіта» (Образотворче мистецтво)	1	нормативний

Тематика освітнього компонента Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
I семестр			
Тема 1. Особливості рисунку людини з натури. Анатомічні особливості, композиція, пропорції.	3		
Тема 2. Особливості будови погруддя з натури. Рисунок погруддя чоловіка з натури з чітко вираженими рисами обличчя. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій.		4	
Рисунок чоловіка з чітко вираженими рисами обличчя. Загальні тональні та світлотіньові співвідношення, детальне опрацювання тоном		12	
<i>Етюдний рисунок погруддя одностаттєвого з натури.</i>			10
<i>Стилізація рисунку погруддя одностаттєвого.</i>			15
Тема 3. Рисунок людської фігури в одязі. Передача фактури, драпірування одягу. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій.		6	
Тема 4. Рисунок людської фігури в одязі. Загальні тональні та світлотіньові співвідношення, детальне опрацювання тоном.		12	
<i>Етюдний рисунок фігури натури людини у вільному одязі.</i>			12
<i>Етюдний рисунок сидячої фігури людини.</i>			12
<i>Етюдний рисунок фігури людини в русі. Лінійно-конструктивна побудова. Світлотіньове рішення.</i>			12

5. Організація навчання			
Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	3		
Практична робота	22		
Самостійна робота	57		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2	014 «Середня освіта» (Образотворче мистецтво)	1	нормативний
II семестр			
Тема 1. Малювання рослин, птахів та тварин. Рослинний жанр та його особливості. Роль начерків та замальовків. Прийоми графічної передачі характерних видових ознак об'єктів рослинного світу.		3	4
<i>Рисунок кімнатних рослин.</i>			8
<i>Стилізація рисунку кімнатних рослин.</i>			6
<i>Етюдний рисунок натюрморту із використанням предметів побуду та кімнатної рослини.</i>			12
Тема 2. Особливості будови муляжа звіра. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій.			2
<i>Інтерпретація рисунку муляжа звіра.</i>			15
Тема 3. Рисунок муляжа звіра. Загальні тональні та світлотіньові співвідношення, детальне опрацювання тоном.			10
Тема 4. Етюдний малюнок птахів у русі. Лінійно-конструктивна побудова: композиція, вимірювання пропорцій. Світлотіньове рішення.			8
<i>Етюдні рисунки домашніх тварин.</i>			16

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік (1 сем), екзамен (2 сем) Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 55 балів, Самостійна робота – 25 балів; Залік (кафедральний перегляд робіт) – 20 балів (1 сем); Екзамен- 20 балів (2 сем).
Вимоги до письмових робіт	-
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 55 балів
Допуск до підсумк. контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, екзамен

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).
3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Белянський О. М. Короткочасний рисунок. Майстер-клас [Текст] : навч. посібн. / О. М. Белянський; О.М. Белянський; М-во культури і туризму України, Луганський держ. ін-т культури і мистецтв. Луганськ: ЛДКІКМ, 2008. 24 с.
2. Иванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок (рисунок голови людини) [Текст]: навч. посібник / В. М. Иванов-Ахметов; Володимир Иванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної; відп. ред. П.О. Киричок; рец.: Ю.І. Бондаренко, В.Ю. Могилевський; худож. І.В. Канівець; МОН України; НТУ України

«КПШ». Київ: НТУУ «КПШ», 2006. 80 с.

3. Іванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок. Рисунок фігури людини [Текст] : навч. посібник / Володимир Іванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної. Київ: НТУУ «КПШ», 2011. 130 с.

5. Куленко М.Я. Основи композиції в образотворчому мистецтві: навч. посібник для студ. архіт. факульту / Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2001. 87 с.

4. Лубенський В. І. Рисунок за уявленням [Текст]: підручник для худож. вищ. навч. закладів / Вячеслав Лубенський; М-во культури та інформ. політики України, КДАДПМіД ім. Михайла Бойчука. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2021. 352 с.

6. Макушин В. Ю. Рисунок у просторі й часі [Текст]: навч. посібник / В. Ю. Макушин; В.Ю. Макушин. Миколаїв: Вид-во НУК, 2008. 428 с.

7. Макушин Ю. А. Рисунок і час [Текст]: навч. посібник / Ю. А. Макушин; Ю.А. Макушин. Миколаїв: Вид-во НУК, 2008. 288 с.

8. Сухенко В. О. Рисунок: навч. посібник для студ. вищ. нач. закл. / В.О. Сухенко. Київ: «BONA MENTE», 2004. 183 с.

9. Сухенко, В. О. Академічний рисунок [Текст]: підручник / В. О. Сухенко, М-во культури України, НАОМА; рец. П. П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М.І. Яковлев. Київ : Амадей, 2016. 232 с.

Викладач: Корпанюк Василь Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну